
HISTORIA FUPI YA MAREHEMU PROF. ABEL GIBBE

Mwenda Mukuthuria

Kwa mujibu wa Prof. Mulokozi, Gibbe alisomea shahada yake ya kwanza ya kisanaa, na ya uzamili (B.A. na M.A) katika Chuo Kikuu cha Dar es Salaam. Baadaye, alisomea shahada nyingine ya uzamili kuhusu masuala ya uchapishaji katika Chuo Kikuu cha Glasgow na hatimaye akahitimu na shahada ya uzamivu katika Kiswahili kutoka Chuo Kikuu cha Moi. Marehemu aliwahi kufanya kazi katika Taasisi ya Uchunguzi wa Kiswahili (TUKI) miaka ya 1970 na Shirika la Uchapishaji la Tanzania (TPH) kabla ya kuhamia nchini Kenya alikopata ajira katika Chuo Kikuu cha Moi.

Akiendeleza historia ya marehemu, Prof. Ipara anaeleza kwamba alikutana na Gibbe kwa mara ya kwanza Chuo Kikuu cha Moi mwaka 1989. Kwa mujibu wa msomi huyu, Gibbe alikuwa mtu ambaye alikuwa amechangamkia masuala ya usomi kwa hamasa kuu. Kwa hivyo, kipindi akiwa katika Chuo Kikuu cha Moi, alishiriki katika kuanzilisha Jarida la *Baragumu* (la Idara ya Kiswahili Chuo Kikuu cha Moi). Aidha, alikuwa mlezi wa Chama cha Kiswahili cha Wanafunzi wa Chuo Kikuu cha Moi (CHAKIMO). Vilevile, aliendeleza shauku yake ya ushairi kwa kuwa mhariri wa mashairi ya *Mkereketo*- mkusanyo wa mashairi ya wanafunzi pamoja na Jarida la *Spectator*. Ni katika kipindi hiki, pia, ambapo marehemu alishirikiana na Prof. Ipara kuandika pendekezo la kuanzishwa kwa Taasisi ya Kiswahili, katika Chuo Kikuu cha Moi, ndoto ambayo mpaka alipofariki, haikuwa imetimia katika mazingira ya Kenya.

Pamoja na kushirikisha usomi wa juu, alianzisha msururu wa semina kwa walimu wa Kiswahili zilizoitwa SEKUKI- Semina Kuu za Kiswahili kwa ajili ya kuwanoa waalimu wa Kiswahili wa shule za upili nchini Kenya. Mnamo mwaka 1995 alianzisha Chuo cha kibinafsi mjini Eldoret alichokiita *Kiswahili Institute*. Pamoja na chuo hiki, pia alikuwa mmiliki wa kampuni ya uchapishaji kwa jina *Eldo Books*.

Alifariki dunia tarehe 2/11/2008 na kuzikwa tarehe 4/11/2008, katika makaburi ya Mbezi Dar es Salaam. Baba yake mzazi alifika mazishini akitokea Geita, Mwanza.

Ameacha mke na watoto 10.

Mungu aiweke roho yake mahali pema palipo na wema wake.

Kifo cha marehemu Prof. Abel Gibbe kilitusha wengi. Ama kwa hakika, hakuna aliyekitarajia. Habari hizi kwanza nilizipokea kutoka kwa Mwalimu Abdul Malick Feruzi, wa chuo kikuu cha Dodoma, Tanzania. Nilipigwa na bumbuazi na kuishiwa na maneno. Kwa kweli japo alikuwa ameniomba niwasambazie wapenzi wa Kiswahili taarifa hiyo hapa Kenya, nafsi yangu haikuniruhusu kutangaza habari ya kifo cha mwalimu wangu niliyempenda sana, nikiwa wa kwanza. Baadaye, habari sawa na hii ililetwa kwangu na Mwalimu Dkt. Ahmad Kipacha wa chuo kikuu cha Dodoma. Kufikia hapo, nililokuwa nikiomba lisiwe kweli lilisadifu. Sikuwa na lingine ila kutoa habari hii kwa baadhi ya marafiki zangu na wapenzi wa Kiswahili waliokuwa wakimjua Prof. Gibbe.

Habari hii ilitamausha wengi kiasi cha kukosa maneno ya kuelezea hisia zao. Risala nilizozipokea kutoka kwa baadhi ya wale waliomjua Prof. Gibbe ni kama hizi zifuatazo:

...tumshukuru Mungu kwa kumwezesha marehemu kutekeleza baadhi ya malengo yake duniani. Hili linathibitishwa na majonzi ya watu ambao wametuma risala za rambirambi. Sote tu viumbe vyake Mwenyezi Mungu. Wakati wetu utakapofika, hatutakuwa na lingine ila kujiunga naye. Je, tumejitayarisha vipi? Hapa duniani tumefanya nini kitakachotuwezesha kuishi mioyoni mwa wenzetu tutakapoaga? Hili lafaa liwe funzo kwetu wasomi wa Kiswahili! Nawatakia Watanzania wote baraka za Allah kipindi hiki cha majonzi kufuatia kifo cha msomi mashuhuri wa Kiswahili.

Arthur Mugisha, Mwalimu wa Kiswahili Shule ya Upili ya Kololo - Kampala-Uganda

Kifo cha mwalimu Gibbe kimeniletea masikitiko makubwa. Ni msiba unaonihusu binafsi kwa kuwa Prof. Gibbe alikuwa mwalimu wangu nikisomea shahada ya kwanza na ya uzamili. Aidha, alikuwa msimamizi wangu nilipokuwa nikifanya utafiti wa shahada hiyo. Muhimu zaidi alikuwa rafiki mcheshi, mwenye kalima zenye ukwasi. Nakumbuka alivyozoea kutongoa beti za inkishafi, ama darasani au kwenye vikao vya ziada. 'MKWASI nitakukosa na daima utabaki katika fikra na moyo wangu. MUNGU airehemu roho yako.'

Njoroge wa Ngugi, Mwalimu wa Kiswahili Chuo Kikuu cha Moi

Taarifa hii ni ya kusikitisha sana. Nakumbuka kutahini tasnifu yake ya Ph.D. Iliyofungua ukurasa mpya katika usomaji wa fasihi ya Kiswahili katika vyuo vikuu... Mungu amlaze mahala pema peponi.

Kimani Njogu, Profesa wa Kiswahili na Mwenyekiti wa CHAKITA – KENYA

Japo Gibbe hakujaliwa kunifunza, maandishi ya msomi huyu yameenea kote ulimwenguni. Mie nimemnukuu mara kadhaa katika maongezi au/na katika uandishi. “Umetuacha sisi wanao na majonzi tele katika kasri uliyojenga.” Naomba mola aiweke roho yako mahali pema.

Kyeu Wambua, Mwalimu wa Kiswahili Chuo Kikuu cha Wisconsin, Marekani

Habari hii imenistusha kwa vile mwalimu huyu aliwahi kunifundisha na alikuwa msimamizi wa utafiti wangu katika shahada ya uzamili. Zaidi ya haya, alikuwa mlezi wangu katika masuala mengi ya lugha ya Kiswahili na utafiti. Wakishirikiana na Prof. Said Ahmed Mohamed, walinipa msingi imara katika taaluma ya isimu. Nina huzuni, lakini, moyoni nataishi kusherehekea bidii yake ambayo ilijenga maisha ya wengi. Buriani mwalimu, enenda salama tutakutana siku ya kiyama!

Bi Susan Choge, Mwalimu Chuo Kikuu cha Masinde Muliro - Kenya

Huu ni msiba kwa wapenzi wote wa Kiswahili. Ninamkumbuka Prof. Gibbe kwa ucheshi wake alipokuwa akizungumzia masuala mazito na nyeti. Alikuwa mwalimu mahiri aliyenifunza kozi kadha katika Chuo Kikuu cha Moi... Kwa aila yake, wanafunzi wake wa zamani, wale waliowahi kufanya kazi naye na wapenzi wa Kiswahili waliotangamana naye au kuathiriwa na maandishi yake, nasema: “MAKIWA. Mwalimu Gibbe, Mungu ailaze roho yako mahali pema.”

Dkt. J. M. Kobia, Mwalimu wa Kiswahili Chuo Kikuu cha Masinde Muliro – Kenya

Mungu ailaze roho yake pahali pema peponi.Amina.

Hamisi Babusa, Mwalimu wa Kiswahili, Chuo Kikuu cha Kenyatta - Kenya

Kila kitu kitapita; zaidi ni kuombeana dua.

Dkt. Ahmad Kipacha, Mwalimu, Chuo Kikuu cha Dodoma - Tanzania

...sononeko kubwa hili kweli. Naungana na wenzangu kuitakia jamii yake ufariji na amani wakati huu wa huzuni. Mola ampokee peponi.

Dkt. Sheila Ryanga, Mwalimu wa Kiswahili, Chuo Kikuu cha Kenyatta – Kenya.

Taarifa kuhusu kifo cha mwenzetu Prof. Gibbe imenisikitisha sana. Huyu ni msomi niliyekutana naye Chuo Kikuu cha Moi na kwa miaka zaidi ya sita tukakurubiana. Namkumbuka kama mtaalamu aliyejitolea kuwasaidia wataalamu wenzake na hasa chipukizi. Ilikuwa rahisi kumnasibisha na mganga ambaye alikuwa tayari usiku na mchana kuwahudumia wagonjwa. Atakumbukwa na walimu wengi kwa warsha – SEKUKI; yaani Semina Kuu za Kiswahili-alizoziandaa kwa ajili ya kuwapiga wanafunzi msasa. Alikuwa mcheshi lakini mwepesi wa kukosoa. Matokeo ya jicho lake kali la uhakiki na uhariri ni idadi kubwa ya wasomi aliowalea na ambao sasa wanakiendeleza Kiswahili katika vyuo vikuu na pembe zote za ulimwengu.

Mungu amweke mahali pema penye wema wake.

Ipara Odeo: Profesa wa Kiswahili katika Chuo Kikuu cha Masinde Muliro -- Kenya.
